

BILAGA 2

Uppföljning av mål i föregående avfallsplan år 2018

AVFALLSPLAN 2023 FÖR ESKILSTUNA

I Eskilstuna kommuns avfallsplan 2018 antogs 17 delmål i linje med det övergripande målet. För respektive delmål redovisas här sammanvägd måluppfyllelse med utgångspunkt från tidigare fastställda indikatorer. Kommentarer till indikatorer och genomförande av tidigare beslutade åtgärder anges i textavsnitt för respektive delmål.

Grad av måluppfyllelse illustreras med nedanstående symboler:

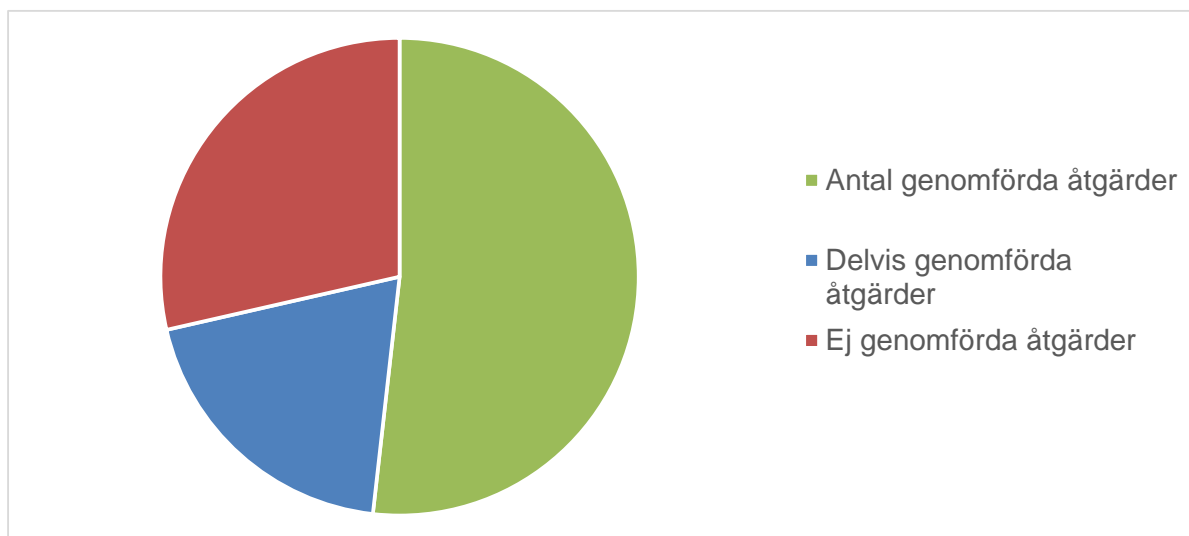
Målet är uppfyllt/ åtgärder är genomförda

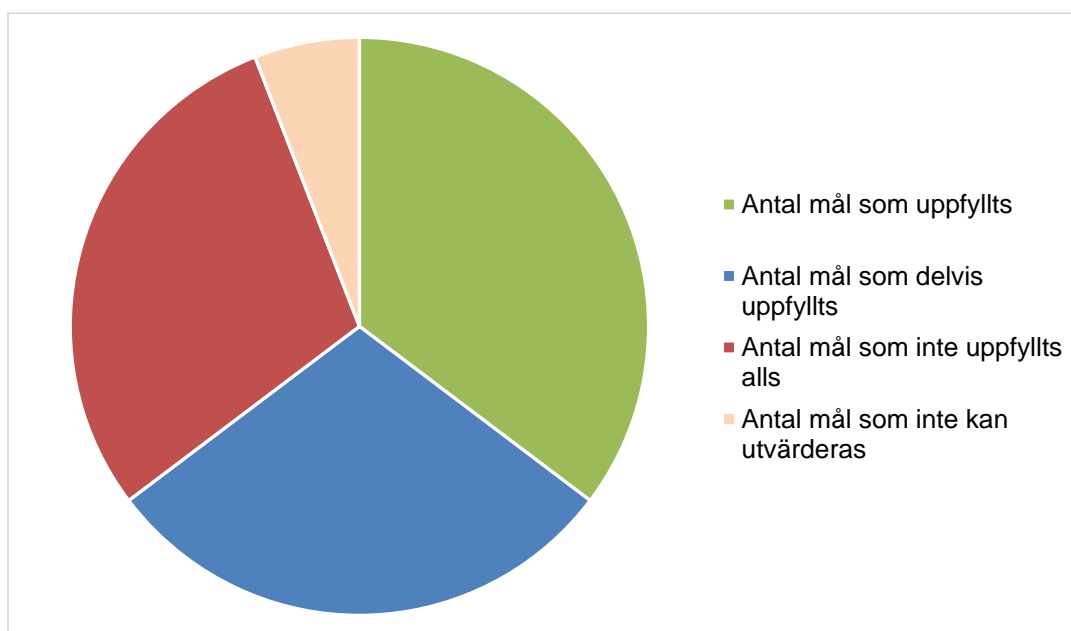
Målet är delvis uppfyllt/ åtgärder är delvis genomförda

Målet är ej uppfyllt/ åtgärder är ej genomförda

Figur 1 Totalt presenterades 56 olika åtgärder kopplade till olika mål i avfallsplanen. Av dessa har drygt 70% av åtgärderna helt eller delvis genomförts.

Figur 2 I föregående avfallsplan finns 17 olika delmål. Av dessa bedöms sex mål vara uppfyllda, fem mål bedöms vara delvis uppfyllda och fem mål bedöms inte alls vara uppfyllda. Ett mål kan inte utvärderas för att det saknas mätning.

1. Målområde 1: Minskad avfallsmängd och ökad återanvändning

Strategiskt mål: Människor och verksamheter känner till avfallsminimerande alternativ och bidrar till att minska avfallsmängderna och öka återanvändningen.

Det tar lång tid att påverka människors beteende. Ambitionen med detta målområde är att göra det lättare att återanvända saker, både för den som lämnar saker och för den som vill köpa begagnat samt att väcka tankar kring olika sätt att minska mängden avfall.

Kommunen kan i sina olika roller som verksamhetsutövare och fastighetsägare agera på olika sätt för att minska uppkomsten av avfall. I sammanställningen över åtgärder från 2018 års avfallsplan, handlingsprogrammet i bilaga 1, anges bland annat vidareutveckling av ReTuna kretsloppspark med återvinningscentral och galleria, åtgärder för att minska matsvinn från kommunens storkök samt information och andra åtgärder för att främja cirkulär ekonomi och förebygga avfall. Kommunen är en stor organisation som köper in en mängd olika material för sin verksamhet. Kommunen har därigenom möjlighet att föregå med ett gott exempel med avseende på till exempel miljökrav vid upphandling, vilket tillämpas redan idag, men kan utvecklas vidare. Det finns dessutom ett stort pedagogiskt värde i att kommunen engagerar sig i avfallsminimerande åtgärder.

Delmål 1: ReTuna kretsloppspark ska utvecklas och vara ekonomiskt bärkraftig.

Mätning/indikator	
Ekonomiskt resultat för ReTuna kretsloppspark.	Positivt, ca 250 000 kr
Kommentar	
ReTuna kretsloppspark bedöms vara ekonomiskt och miljömässigt positivt för kommunen som helhet med avseende på bland annat den enorma uppmärksamhet som verksamheten har fått, både nationellt och internationellt. Hösten 2020 valde IKEA att öppna sin första butik för återbruk i ReTuna återbruksgalleria där de ska testa nya cirkulära koncept.	

Delmål 2: Återanvändning av möbler och andra produkter ska öka inom kommunkoncernen.

Mätning/indikator	
Antal transaktioner via kommunkoncernens återanvändningsportal, antal artiklar och ekonomiskt värde samt värde för motsvarande nyinköp.	<i>Alla dessa parametrar mäts inte. Men genom omlastningscentralens verksamhet har återanvändningen ökat.</i>
Kommentar	
Återanvändningsportal används internt inom kommunen för att förmedla produkter. Det finns ytterligare förbättringspotential med avseende på rutiner för användning m m.	

Pilotprojektet ”Pedagogiskt återbruk till förskolan” avslutades vid årsskiftet för överlämning till barn- och utbildningsförvaltningen som fortsätter under 2021 i egen regi. Projektet föll väl ut trots begränsningar på grund av pandemin. I slutenkäten ville 93 procent av förskolelärarna i deltagande förskolor se en fortsättning inom återbruk. Merparten svarade också att återbruksmaterial haft en positiv inverkan på barnens lek med avseende på samspel, kreativitet och fantasi.	
--	--

Delmål 3: År 2021 ska avfallsmängderna från hushåll till behandling minskat med 5 % jämfört med år 2016, bland annat genom en ökad återanvändning.	
---	---

Mätning/indikator	
Insamlad mängd avfall från hushåll ¹ , som skickas till behandling genom återvinning, biologisk behandling, förbränning eller deponering relaterat till antalet invånare.	Minskat med ca 16 % år 2021 jämfört med år 2016.
Kommentar	
I Eskilstuna har mängden avfall per person minskat från 476 kg per person år 2016, till 398 kg per person och år, vilket är en minskning med ca 16 %.	

Delmål 4: År 2019 ska matsvinn från kommunens storkök för skolor och omsorg ska vara max 10 % ² .	
---	---

Mätning/indikator	
Andel matsvinn i kommunens tillverkningskök och servering i skolor, vård och omsorg.	13 % år 2021, i förskolor och skolor
Kommentar	
I förskolor och skolor är arbetet, för att matsvinn ska vara så litet som möjligt, väl integrerat i det systematiska miljöarbetet och mätning genomförs varje år.	

¹ Kärlsopor, matavfall, grovavfall, farligt avfall, latrin och avfall som omfattas av producentansvar för förpackningar och elavfall, exklusive slam. Uppgifter från Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö kompletteras med statistik från Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB samt från Elkretsen

² Samma mål som i kommunens klimatplan, enligt beslut 2016-11-24.

2. Målområde 2: Minskad miljöbelastning

Strategiskt mål:

Uppkomsten av farligt avfall ska minska, främst genom minskat inköp av miljöfarliga kemikalier och produkter. Farligt avfall som uppkommer i Eskilstuna kommun ska sorteras ut och omhändertas på ett miljöriktigt sätt. Det ska inte finnas farligt avfall i kärl- och säckavfallet.

Utsläpp från avfallshantering ska minimeras.

Miljöbelastningen från deponerat avfall ska minska. Avfall till deponering ska vara väl sorterat, kontrollerat och karakteriserat och omhändertas på ett miljöriktigt sätt. Nedlagda deponier ska vara välkända och inte utgöra risk för hälsa och miljö.

Insamling och transporter av avfall ska ske med minimal påverkan på människors hälsa och miljö.

Nedskräpningen i tätort, i parker, vid badplatser, i naturen och vid avlämningsplatser för avfall ska minska.

Delmål 1: Mängden farligt avfall som hittas i hushållsavfall ska vara mindre än 15 gram per hushåll och vecka³.

Målet kan inte utvärderas

Mätning/indikator	
Insamlad mängd farligt ⁴ avfall från hushåll relaterat till antalet invånare.	2,1 kg per invånare
Insamlad mängd elavfall ⁵ från hushåll relaterat till antalet invånare.	11,4 kg per invånare
Andel farligt avfall som hittas vid plockanalys av hushållsavfall.	0,15 % för flerbostadshus och 0,1 % för villor
Kommentar	
Mängden farligt avfall som samlas in från hushåll, exklusive impregnerat trä har varierat mellan ca 1,8 och 2,7 kg per person under åren 2016 till 2021. Mängden elavfall, exkl. batterier, har under samma period varierat mellan ca 7,7 och 14,9 kg per person. För dessa avfallsslag syns ingen tydlig trend avseende mängderna.	
Det har gjorts plockanalyser av restavfall från flerbostadshus år 2021 då restavfallet innehöll ca 0,15 % farligt avfall. Plockanalyser av restavfall från villahushåll har gjorts år 2016, år 2018 och år 2020. Andelen farligt avfall utgjorde 1,1 % år 2016, 0,3 % år 2018 och 0,1 % år 2020.	

³ Medelvärde av mängden farligt avfall, inklusive elavfall och batterier i sorterat restavfall (brännbart kärl- och säckavfall) är 20 gram per hushåll och vecka för både småhus och flerbostadshus, enligt sammanställning av plockanalyser från olika kommuner i Sverige, rapport 2016:28 Avfall Sverige.

⁴ Med farligt avfall avses småkemikalier, färg, oljehaltigt avfall och övrigt farligt avfall, exklusive impregnerat trä och asbest.

⁵ Elavfall och övrigt farligt avfall redovisas separat för att eventuella trender ska vara tydligare. Omfattar elavfall inom och utanför producentansvaret.

Delmål 2: Under perioden 2018 till 2021 ska i genomsnitt en nedlagd deponi per år åtgärdas.

Mätning/indikator	
Antal nedlagda deponier som åtgärdats.	0 st
Kommentar	
Arbete med Granbacken pågår sedan år 2017.	

Delmål 3: År 2021 ska andelen kommuninvånare som upplever att nedskräpning är ett problem minskat jämfört med år 2016⁶.

Mätning/indikator	
Andel som svarar med betygen 8-10 på en tiogradig skala, på frågan "I vilken grad upplever du att nedskräpning är ett problem i din kommun?"	Skalan har ändrats
Kommentar	
Vid enkäten år 2016 svarade 26 % av de svarande med betygen 8-10 på en tiogradig skala, på frågan "I vilken grad upplever du att nedskräpning är ett problem i din kommun?". Vid 2021 års undersökning svarade 9 % att man helt och hållet håller med om att nedskräpningen är ett problem i kommunen, av totalt fyra olika svarsalternativ. Ytterligare 22 % svarar att man till stor del håller med. Samtidigt svarar 19 % att man upplever att nedskräpningen har ökat. Sammantaget bedöms det inte vara någon märkbar skillnad på hur de svarande upplever nedskräpningen i kommunen.	

Delmål 4: År 2021 ska nedskräpningen i kommunen ha minskat jämfört med mätningar år 2013 respektive 2014.⁷

Mätning/indikator	
Nedskräpningsindex från mätning.	3,65
Kostnader relaterade till nedskräpning, omfattar åtgärder vid anmälda ärenden, skräpplockning, omhändertagna bilvrak, m m.	Saknas
Kommentar	
Följande resultat finns från mätningar som genomförts i gatumiljö i centrala Eskilstuna: År 2013: 7,76, år 2019: 5,94, år 2020: 3,61 år 2021: 3,65 skräpföremål per 10 m ² . Resultatet visar en minskning jämfört med mätning genomförd med år 2013. Mätningen år 2020 genomfördes i juli och kan ha påverkats av covid-restriktioner. En mätning i stadsparken har gjorts år 2014 och 2021. Resultatet visade 0,69 skräpföremål per 10 m ² år 2014 och 2,71 år 2021.	

⁶ Mätning sker genom tilläggsfrågor i enkät till kommuninvånare. Enkäten görs av Håll Sverige Rent och SCB. Vid enkäten år 2016 svarade 26 % av de svarande med betygen 8-10 på en tiogradig skala, på frågan "I vilken grad upplever du att nedskräpning är ett problem i din kommun?".

⁷ Det finns referensmätningar gjorda i centrum och i stadsparken. År 2013 gjordes en mätning i centrum. Resultatet visade 7,76 skräpföremål per 10 m². År 2014 gjordes en mätning i stadsparken. Resultatet visade 0,69 skräpföremål per 10 m². Mätning för kontroll av målet behöver inte göras samma år, 2021. Mätningar på olika platser kan göras olika år.

Kostnader relaterade till nedskräpning och dumpning av avfall dokumenteras inte ännu på ett sådant sätt att det kan följas upp. S	
---	--

3. Målområde 3: Ökad återvinning

Strategiskt mål:

Det avfall som uppstår sorteras vid källan. Utsorterade produkter och material återvinns på bästa möjliga sätt med hänsyn till ekonomi, miljö och teknik för en hållbar utveckling.

Avfall ska lyftas högre i avfallshierarkin. Andelen avfall som lämnas till materialåtervinning ska öka.

Avfall till energiutvinning ska vara väl sorterat och kontrollerat.

Matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk behandling genom rötning⁸. När ny röttningsanläggning byggs ska matavfallet bara samrötas med substrat som inte försvårar att rötresten ska kunna återföras till lantbruk.

Andelen slam och latrin som sprids på åkermark ska öka. Näring och mullbildande ämnen ska så långt möjligt tillgodogöras av växande gröda. Avloppsslammets kvalitet ska förbättras. På lång sikt ska fosfor och mullämnena i avlopp som omhändertas i kommunala avloppsreningsverk återföras till produktiv mark⁹.

Delmål 1: År 2021 ska minst 50 % av den totala mängden hushållsavfall¹⁰ återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.

Mätning/indikator	
Insamlad mängd avfall från hushåll ¹¹ , som skickas för materialåtervinning relaterat till totala mängden avfall.	42 %
Kommentar	
Mängden avfall som går till materialåtervinning har varierat mellan 89 och 115 kg per person och år under åren 2016 till 2021. Mängden avfall under kommunalt ansvar som används som konstruktionsmaterial har under samma period varierat mellan 13 och 32 kg per person och år. Insamlad mängd tidningar i Eskilstuna har minskat från 27,5 kg per person år 2016 till ca 14,8 kg per person år 2021.	
Återvinningscentralen på ReTuna har ökat sitt besöksantal och omskytning på plats har resulterat i minskad mängd avfall som går till förbränning.	

⁸ Undantaget är hushåll som önskar hemkompostera sitt matavfall och verksamheter som redan idag komposterar sitt matavfall själva och önskar fortsätta med detta. Matavfallet rötas idag tillsammans med avloppsslam och användningen av rötresten är därför beroende av avloppsslammets kvalitet.

⁹ Produktiv jordbruksmark, energiskogsodling, m.m. dock avses inte användning vid sluttäckning av deponin vid Lilla Nyby.

¹⁰ Mat- och restavfall, grovavfall och avfall som omfattas av producentansvar för förpackningar och elavfall. Uppgifter från Eskilstuna Energi och Miljö kompletteras med statistik från Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB samt från Elkretsen. Slam från enskilda avlopp ingår inte. Ökad återföring av fosfor är ett eget mål.

¹¹ Mat- och restavfall, grovavfall, farligt avfall, latrin och avfall som omfattas av producentansvar för förpackningar och elavfall, exklusive slam. Se samma indikator som för målområde 1.

--	--

Delmål 2: Senast år 2021 ska minst 70 % av uppskattad total mängd¹² matavfall från hushåll, restauranger och storkök, samlas in separat och behandlas genom rötning för användning av biogas för att ersätta fossila drivmedel eller bränslen.

Mätning/indikator	
Insamlad mängd matavfall från hushåll, restauranger och storkök	6 219 ton
Insamlad mängd matavfall från hushåll, restauranger och storkök som behandlas genom rötning relaterat till uppskattad total mängd matavfall utifrån nyckeltal, enligt branschorganisationens verktyg i Avfall Web.	65 %
Kommentar	
Det är svårt att mäta mängden matavfall som klassas som hushållsavfall, eller numera kommunalt avfall, på avfallsanläggningen Lilla Nyby. En stor del av matavfallet kommer in till sorteringsanläggningen i gröna påsar tillsammans med påsar i andra färger, för annat avfall. Allt inkommande matavfall vägs således inte separat. Mängden matavfall som skickas till rötning efter sortering har blandats med matavfall från verksamheter och från hushåll i andra kommuner.	

Delmål 3: Sorterat avfall ska hålla en god kvalitet och klara krav som mottagande anläggning ställer med avseende på innehåll av störande¹³ material.

Mätning/indikator	
Andel störande ¹⁴ avfall som hittas vid plockanalys av brännbart hushållsavfall.	Villor: 68 % Flb 2018: 61 % FLB 2021: 42 %
Andel rätt sorterat avfall i vardera av de olikfärgade påsarna i systemet för optisk sortering.	Villor: 71-95% Flb: 57-79 %
Kommentar	
Vid plockanalys av restavfall från flerbostadshus år 2018 och 2021 innehöll avfallet ca 61 % respektive 42 % som borde ha sorterats ut och bestod av till exempel matavfall, förpackningar, tidningar, farligt avfall eller elavfall. Det är oklart vad som är orsaken till den stora spridningen i resultatet. Motsvarande uppgift för villor visade att 68 % av restavfallet skulle ha kunnat sorterats ut för återvinning, baserat på en undersökning år 2018.	

¹² Årlig uppföljning kan ske genom beräkning enligt branschorganisationens verktyg i Avfall Web. Baseras på antagande att det uppstår knappt 100 kg matavfall per person och år från hushåll och verksamheter med hushållsliknande avfall. 2016 samlas 55 % av matavfallet in. Formel: antal kg insamlat matavfall/(96 x (antal invånare + antal personer i fritidshus + antal gästnätter + arbetsplatsnetto)).

¹³ Störande material är sådant som inte ska finnas i det sorterade avfallet när det används för materialåtervinning. Målet avser sorterade förpackningar av papper, plast och metall samt tidningar och matavfall.

¹⁴ Med störande avfall avses avfall som borde sorterats på annat sätt, t.ex. förpackningar, tidningar, matavfall, elavfall.

En undersökning av samtliga färgade påsar har gjorts för villor år 2016 och en för flerbostadshus år 2019. Helt rätt sorterat i de färgade påsarna för villor varierade mellan 71 och 95 % år 2016. Helt rätt sorterat för flerbostadshus varierade mellan 57 % och 79 % år 2019.	
---	--

Delmål 4: År 2021 ska restavfall innehålla högst 2 kg avfall, som borde sorterats på annat sätt, per hushåll och vecka, från småhus och 2,5 kg från flerbostadshus. ¹⁵	
--	---

Mätning/indikator	
Plockanalys	Villor: Saknas Flb: 1,5 kg
Kommentar	
Vid plockanalys av restavfall från flerbostadshus år 2021 innehöll restavfallet ca 1,5 kg som borde ha sorterats på annat sätt, per hushåll och vecka.	

Delmål 5: År 2019 ska alla inom kommunkoncernen källsortera förpackningar, returpapper, matavfall och övrigt hushållsavfall samt ha rutiner för den interna hanteringen av sorterat avfall.	
--	--

Mätning/indikator	
Redovisad utredning/enkät	2018
Kommentar	
Utredning gjordes år 2018 för att kartlägga källsorteringen. De allra flesta delarna av kommunkoncernens verksamheter bedöms ha någon form av sortering, men det är olika fraktioner på olika ställen.	

Delmål 6: Senast år 2021 ska utredning finnas som underlag till beslut om hur slam och aska ska hanteras, när det inte längre ska användas till sluttäckning av nedlagd deponi vid Lilla Nyby, och med syfte att på sikt återföra fosfor till åkermark.	
--	---

Mätning/indikator	
Genomförd och redovisad utredning.	Redovisad år 2021

¹⁵ Uppgifter saknas om nuläget i Eskilstuna. Angivna mål är hämtade från branschorganisationen Avfall Sveriges sammanställning över resultat från plockanalyser i andra kommuner. Avser resultat från hushåll som har tillgång till fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar.

Kommentar	
Ett förslag till slamstrategi har tagits fram och presenterats. Innehåller beskrivning av nuläge, förväntade förändringar i krav på kvalitet och förslag på åtgärder. Beslut om strategin har inte tagits ännu våren år 2022.	

Delmål 7: Senast år 2019 ska slam, från minst 20 % av antalet tömningar av slutna tankar, spridas på produktiv mark och senast år 2021 ska motsvarande uppgift vara minst 50 %.	
--	---

Mätning/indikator	
Antal tömningar av slutna tankar där innehållet har transporterats till lantbrukare eller entreprenör för förberedelse för spridning.	Endast Tegelvikens skola under år 2020
Återföring av fosfor till åkermark genom spridning av restprodukter som innehåller fosfor, såsom slam och latrin, relaterat till totala mängden.	6%
Kommentar	
År 2021 testas hur toalettavfall från enskilda avlopp kan transporteras hållbart till Sörby Gård (Kvicksund), för att mer sådant avfall ska kunna behandlas där. Filtermaterial från fosforfällor samlas in och lagras på avfallsanläggningen Lilla Nyby i avvaktan på intresserad mottagare, som kan sprida materialet på produktiv mark. Målet är inte uppfyllt.	

4. Målområde 4: Kundfokus och kvalitetssäkring

Strategiskt mål: Avfallshanteringen ska förknippas med god service och användarvänlighet. Hushåll och verksamheter i ska ha kunskap om och känna förtroende för avfallshanteringen. Kommunikationen ska präglas av öppenhet, tydlighet, trovärdighet och ha hög kvalitet. Det ska vara lätt att göra rätt!
--

Delmål 4.1: Nöjd-kund-index med avseende på hantering av avfall, ska vara över 75 ¹⁶ , mycket väl godkänt för Eskilstuna Energi och Miljö och för Kommunfastigheter.	
--	---

Mätning/indikator	
Antal besökande vid återvinningscentral.	Ca 360 000
Nöjd-kund-index med avseende på frågor om hantering av avfall	69
Nöjd-kund-index med avseende på frågor om hantering av avfall, för kunder till Kommunfastigheter.	Uppgift saknas

¹⁶ Index baseras på medborgarundersökning med enkät som genomförs av SCB. Betygsindex under 40 klassas som "inte godkänt". Gränsen för "nöjd" går vid 55 och 75 eller högre tolkas som "mycket nöjd".

Andel nöjda kunder vid återvinningscentraler.	<i>Uppgift saknas</i>
Kommentar	
Saknar uppgift om Eskilstuna Energi & Miljö AB och Kommunfastigheter har genomfört egna kundundersökningar. Här redovisas resultat från medborgarundersökning som gjorts för kommunen. Därmed har inte specifika frågor ställt om avfallshanteringen, utan enbart generell fråga om hur medborgare ser på kommunens renhållning och sophämtning.	

Delmål 4.2: År 2019 ska den service som Eskilstuna Energi och Miljö AB erbjuder för insamling av grovavfall ökat. ¹⁷	
--	---

Mätning/indikator	
Antal tjänster som erbjuds samt antalet platser som betjänas av mobil ÅVC eller liknande tjänst.	
Kommentar	
När ReTuna byggdes avvecklades den mobila återvinningscentralen som tidigare användes. Inga andra tjänster för insamling av grovavfall har etablerats under åren 2016 till 2021.	

¹⁷ Avser vilka olika tjänster som erbjuds samt antalet platser som betjänas av mobil ÅVC eller liknande tjänst.